



**SILESIA**  
**UNIVERSITY**  
SCHOOL OF BUSINESS  
ADMINISTRATION IN KARVINA

# NAUKA O PODNIKU

-

## ÚVOD DO PROBLEMATIKY

*Cílem přednášky je seznámit se  
s životním cyklem podniku,  
jeho funkcemi a rozvahou*

Šárka Čemerková  
Přednášející



# Nauka o podniku - Úvod do problematiky

Struktura  
přednášky

Životní cyklus podniku  
Podnikové funkce  
Rozvaha



# ŽIVOTNÍ CYKLUS PODNIKU A JEHO FÁZE

- souvisí s vývojem okolí podniku
- podnik jimi obvykle během své existence prochází:
  - založení
  - růst
  - stabilizace
  - krize (a případná sanace)
  - zánik



## ZALOŽENÍ

- podnikatel řeší existenční otázku: Co budu vyrábět?
- zakladatelský podnikatelský plán:
  - k oslovení potenciálních investorů
  - k žádosti o úvěr
  - nástroj řízení
  - obsahuje zakladatelský rozpočet, včetně očekávaného toku peněžních prostředků
- výdaje převyšují očekávané příjmy



## RŮST

- snaha o trvalý růst - růst objemů prodeje a podílu na trhu
- růst investic
- získávání zákazníků
- jednoduchá organizace - obvykle majitel dělá vše



## STABILIZACE

- podnik má vzhledem k trhu optimální velikost, dostatek zákazníků a tvoří zisk
- dvě klíčové otázky:
  1. Může majitel přenést odpovědnost na jiné a zlepšit tak manažerskou efektivitu?
  2. Bude dost peněžních prostředků k uspokojení požadavků růstu?



## KRIZE

- předmět podnikání je stále složitější
- majitelé se musí rozhodnout, jak rychle bude podnik růst a jak jej budou financovat
- nutno zjistit příčiny krize – zdroj poučení a východisko protiopatření (např. inovačního řešení, sanačních opatření v podniku)



## ZÁNİK

- pokud nebyla opatření účinná
- obchodní korporace - vymazání z obchodního rejstříku
- formy zániku:
  - **dobrovolné rozhodnutí o ukončení činnosti**
  - **zrušení obchodní korporace bez likvidace:**
    - fúze, rozdělení podniku, změna právní formy, převod jmění na společníka či přeshraniční přemístění sídla

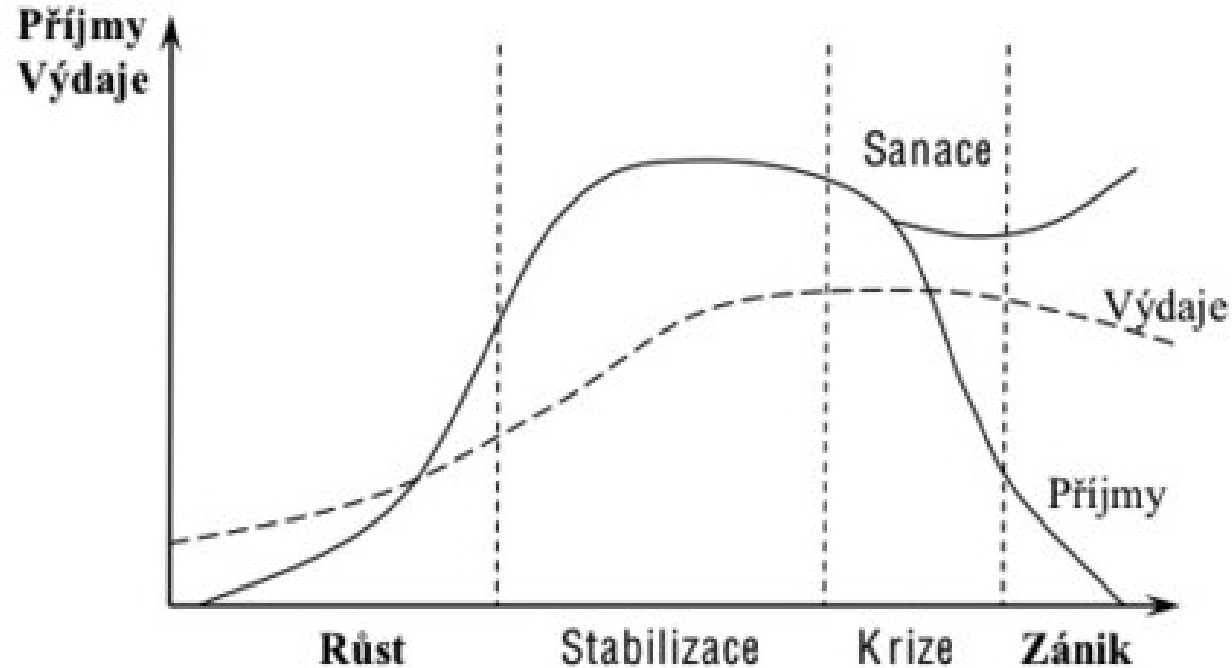




- **zrušení obchodní korporace s likvidací (§ 187-209 NOZ):**
  - zákonem řízený postup mimosoudního vyrovnání majetkových vztahů (likvidátorem) v případě, že majetek podniku postačuje k zaplacení závazků k věřitelům; pokud majetek podniku nestačí k uspokojení věřitelů, pak se podnik dostává do konkurzního řízení, kdy dochází alespoň k částečnému (poměrnému) uspokojení věřitelů



# Životní cyklus podniku





# ZÁKLADNÍ PODNIKOVÉ FUNKCE

## I. PODNIKOVÉ FUNKCE V OBECNÉ ROVINĚ:

- **individuální** – zhodnocování prostředků vložených zakladatelem
- **společenská** – spoluúčast podniku na uspokojování potřeb v celospolečenském měřítku



## II. VNITROPODNIKOVÉ ČLENĚNÍ FUNKCÍ:

- **primární (hlavní) funkce** – „páteř“ podnikových činností a pro fungování podniku zásadní:
  - **nákupní funkce:** nákup (pořízení, obstarání) veškerých potřebných vstupů, které podnik nedokáže nebo se mu nevyplatí vlastní činností zajistit
  - **výrobní funkce:** transformace vstupů na výstupy (zhotovování výrobků, tvorba služby)
  - **prodejní funkce** – umístění výrobků a služeb na trh



- **sekundární (podpůrné) funkce** – podpora primárních funkcí:
  - **personální** – zajištění hodných pracovníků na vytvořená pracovní místa
  - **investiční** – správa dlouhodobého podnikového majetku a řízení procesu jeho obnovy
  - **finanční** – řízení finančních prostředků podniku
  - **vědeckotechnická** – aplikovaný výzkum, vývoj a realizaci nových nebo inovovaných výrobků a technologií
  - **správní** – administrativní činnosti

# MAJETKOVÁ A KAPITÁLOVÁ STRUKTURA PODNIKU



SILESIAN  
UNIVERSITY  
SCHOOL OF BUSINESS  
ADMINISTRATION IN KARVINA

- majetek podniku nutný k realizaci podnikatelské činnosti:
  - výrobní zařízení
  - materiál
  - dopravní a manipulační prostředky
  - ochranné pomůcky
  - budovy, pozemky aj.
- zdroje financování majetku



# Identifikace majetkové a kapitálové struktury

- jeden ze základních faktorů umožňujících plynule hodnotit finanční zdraví firmy
- nedílná součást průběžného vedení podnikových aktivit a cyklicky prováděných analýz výkonnosti firmy



## MAJETEK PODNIKU - AKTIVA

- **dlouhodobý majetek:**
  - plní svou funkci minimálně jeden rok
  - dlouhodobý nehmotný majetek (pořizovací cena vyšší než 60 000 Kč):
    - ❖ SW
    - ❖ patenty
    - ❖ nehmotné výstupy výzkumu a vývoje
    - ❖ licence
    - ❖ autorská práva
    - ❖ obchodní značka firmy aj.





- dlouhodobý hmotný majetek (pořizovací cena vyšší než 40 000 Kč):
  - ❖ movitý majetek:
    - stroje
    - výrobní zařízení
    - dopravní prostředky
    - inventář
  - ❖ nemovitý majetek:
    - budovy
    - výrobní haly
    - pozemky



- dlouhodobý finanční majetek:
  - ❖ akcie jiných podnikatelských subjektů (podíly v jiných podnicích)
  - ❖ cenné papíry, které mají charakter dlouhodobých investic

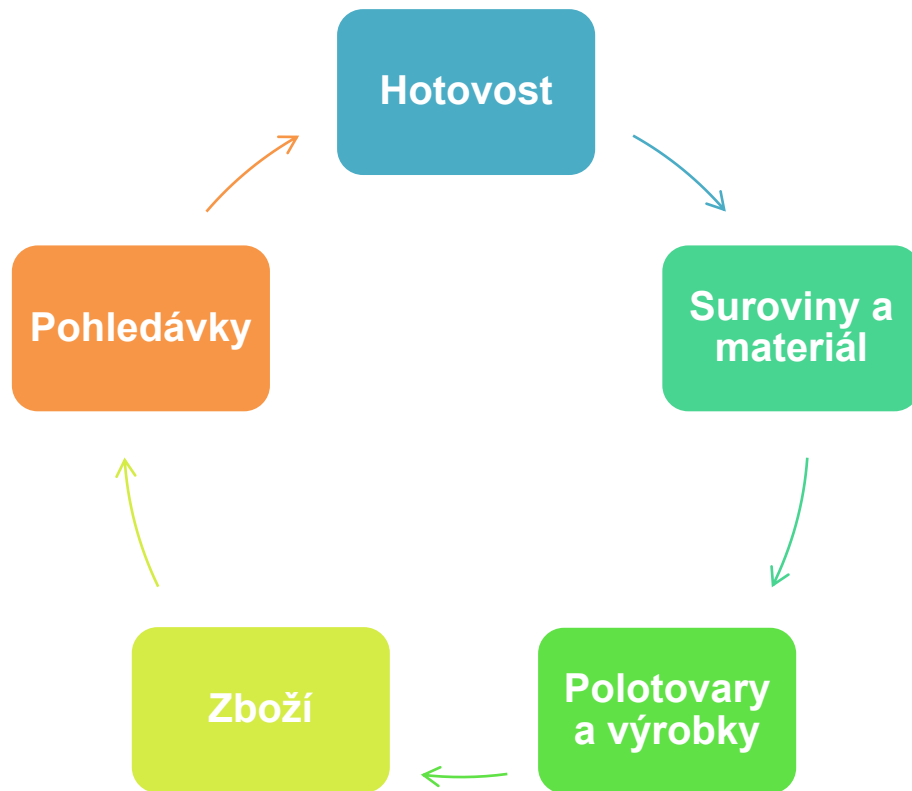


- **krátkodobý (oběžný) majetek:**
  - jeho přeměna v cyklu: materiál → rozpracována výroba → hotové výrobky → pohledávky → peníze je kratší než jeden rok:
  - zásoby :
    - ❖ základní vstupní materiál a suroviny
    - ❖ polotovary
    - ❖ nedokončená výroba
    - ❖ hotové výrobky
    - ❖ pomocné a provozní látky
    - ❖ náhradní díly
    - ❖ obaly aj.

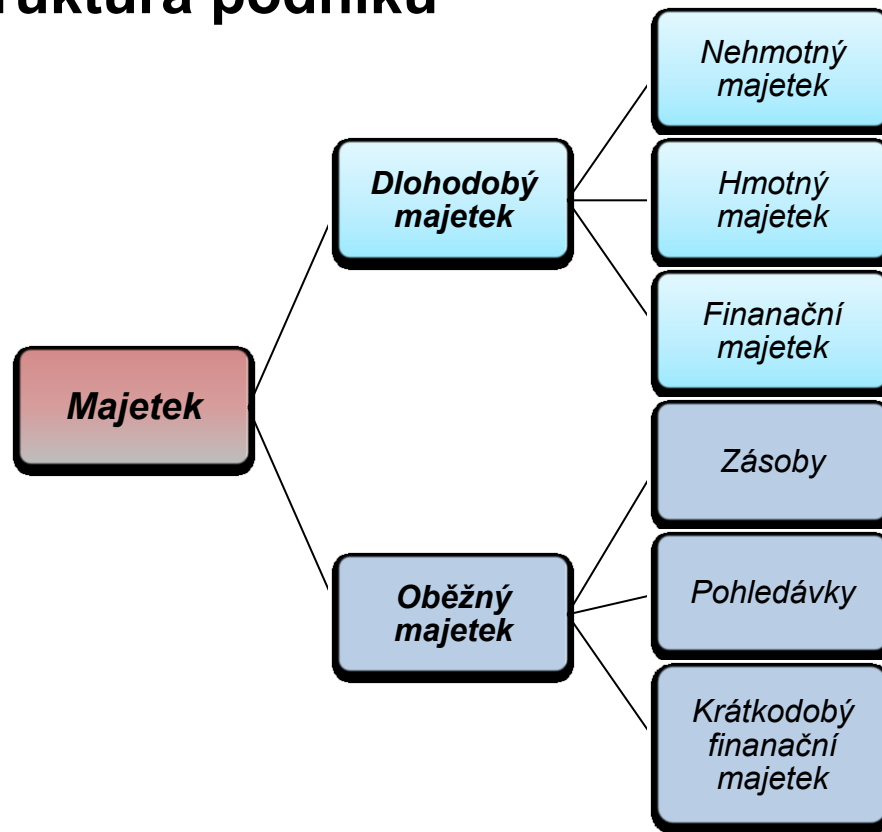


- pohledávky:
  - ❖ neuhrazené finanční částky dle faktur za výrobky (služby) dodané odběratelům
- krátkodobý finanční majetek:
  - ❖ hotovost v pokladně
  - ❖ peníze na běžném účtu u banky
  - ❖ ceniny
  - ❖ šeky
  - ❖ cenné papíry určené ke krátkodobému obchodování

# Koloběh oběžných aktiv



# Majetková struktura podniku





## ZDROJE KRYTÍ MAJETKU – KAPITÁL - PASIVA

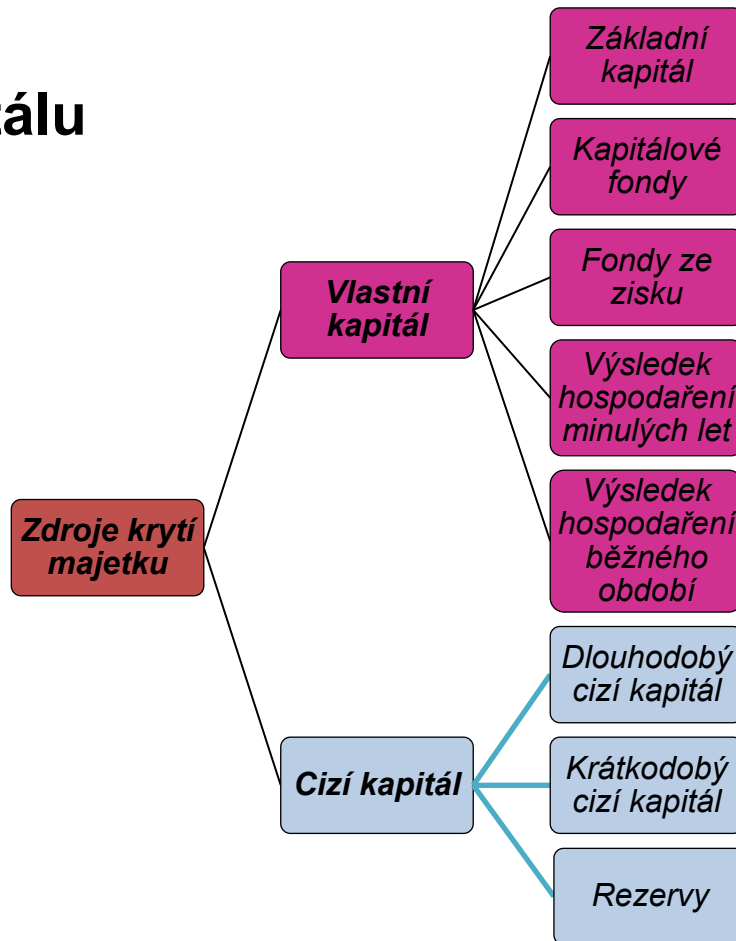
- **vlastní kapitál:**
  - základní kapitál:
    - ❖ peněžité i nepeněžité vklady společníků do společnosti
  - fondy ze zisku
  - nerozdělený výsledek hospodaření z minulých let
  - výsledek hospodaření běžného účetního období
  - kapitálové fondy



- **cizí kapitál:**
  - krátkodobý cizí kapitál:
    - ❖ krátkodobé bankovní úvěry
    - ❖ závazky z obchodního styku
    - ❖ zálohy přijaté od odběratelů
    - ❖ závazky vůči zaměstnancům
    - ❖ daňové závazky
  - dlouhodobý cizí kapitál:
    - ❖ dlouhodobý bankovní úvěr
    - ❖ podnikové dluhopisy
    - ❖ dlouhodobé leasingové závazky
    - ❖ dlouhodobé přijaté zálohy
  - rezervy



# Struktura kapitálu





## ROZVAHA (BALANCE)

- výkaz, který je sestaven z majetkových a kapitálových položek
- poskytuje informace pro řízení podniku
- **bilanční princip: výše aktiv = hodnota pasiv**
- počáteční rozvaha
- konečná rozvaha



**Příklad:** Novomanželé obdrželi tyto svatebními dary:

- plynový sporák v hodnotě 8 000 Kč od babičky nevěsty
- ložnici v hodnotě 30 000 Kč, kde od rodičů ženicha obdrželi 20 000 Kč a od rodičů nevěsty 10 000 Kč
- kuchyňskou linku v hodnotě 55 000 Kč a lustr do obývacího pokoje v hodnotě 9 000 Kč od strýčka z USA
- finanční hotovost v hodnotě 36 000 Kč od zbývajících svatebčanů

Dále si vzali půjčku na pořízení bytu v hodnotě 900 000 Kč od Komerční banky.

# Řešení:

Dary (Majetek) [Kč]		Dárci (Zdroj krytí) [Kč]	
Plynový sporák	8 000	Babička	8 000
Ložnice	30 000	Rodiče ženicha	20 000
Kuchyňská linka	55 000	Rodiče nevěsty	10 000
Lustr do obývací pokoj	9 000	Strýček z USA	64 000
Finanční hotovost	36 000	Zbývající svatebčané	36 000
Peníze z půjčky	900 000	Půjčka z KB	900 000
<b>DARY CELKEM</b>	<b>1 038 000</b>	<b>DÁRCI CELKEM</b>	<b>1 038 000</b>



Změny během společného života:

- první výplata 36 000 Kč
- prodej lustru bratrovi, který za něj zaplatí 9 000 Kč při příští návštěvě

Jak se změní bilance novomanželů ?



Majetek (Dary + nové položky) [Kč]		Zdroj krytí (Dárci + nové položky) [Kč]	
Plynový sporák	8 000	Babička	8 000
Ložnice	30 000	Rodiče ženicha	20 000
Kuchyňská linka	55 000	Rodiče nevěsty	10 000
<del>Lustr do obývacího pokoje</del>	<del>9 000</del> 0	Strýček z USA	64 000
Finanční hotovost	36 000	Zbývající svatebčané	36 000
Peníze z půjčky	900 000	Půjčka	900 000
Peníze z výplaty obou man.	36 000	Výplata	36 000
Pohledávka za bratrem	0 9 000		
<b>AKTIVA CELKEM</b>	<b>1 074 000</b>	<b>PASIVA CELKEM</b>	<b>1 074 000</b>



## Závěry:

- **Počet položek** na straně aktiv a na straně pasiv **nemusí být shodný**
- **Nelze trvale spojovat** konkrétní položku aktiv s konkrétní položkou pasiv

# Rozvaha ve zjednodušené formě



**SILESIA**  
**UNIVERSITY**  
SCHOOL OF BUSINESS  
ADMINISTRATION IN KARVINA

Aktiva [tis. Kč]		Pasiva [tis. Kč]	
<b>AKTIVA CELKEM</b>		<b>PASIVA CELKEM</b>	
<i>Dlouhodobý majetek</i>		<i>Vlastní kapitál</i>	
– Dlouhodobý nehmotný majetek		– Základní kapitál	
– Dlouhodobý hmotný majetek		– Kapitálové fondy	
– Dlouhodobý finanční majetek		– Rezervní fondy	
		– Výsledek hospodaření (minul. let)	
		– Výsledek hospodaření (běžné účet. období)	
<i>Oběžná aktiva</i>		<i>Cizí zdroje</i>	
– Zásoby		– Rezervy	
– Dlouhodobé pohledávky		– Dlouhodobé závazky	
– Krátkodobé pohledávky		– Krátkodobé závazky	
– Krátkodobý finanční majetek		– Bankovní úvěry a výpomoci	
<b>Časové rozlišení</b>	–	<b>Časové rozlišení</b>	–





**Příklad:** Z následujících účetních položek sestavte rozvahu podniku Perpetum, a. s.:

- |                                 |              |
|---------------------------------|--------------|
| • Dlouhodobý hmotný majetek     | 5 200 000 Kč |
| • Zásoby                        | 2 800 000 Kč |
| • Pohledávky z obchodního styku | 1 900 000 Kč |
| • Základní kapitál              | 4 000 000 Kč |
| • Závazky z obchodního styku    | 2 300 000 Kč |
| • Bankovní úvěry                | 3 600 000 Kč |



V průběhu sledovaného měsíce se uskutečnily tyto hospodářské operace:

- bezhotovostní prodej tiskařského lisu (dlouhodobý majetek) v hodnotě 1 400 000 Kč (splatnost 30 dnů)
- nákup materiálu za 200 000 Kč (splatnost 25 dnů)

Sestavte počáteční a konečnou rozvahu.



## Řešení:

### Počáteční rozvaha podniku Perpetum, a. s.

Aktiva [tis. Kč]		Pasiva [tis. Kč]	
Dlouhodobý hmotný majetek	5 200	Základní kapitál	4 000
Zásoby	2 800	Závazky z obchodního styku	2 300
Pohledávky	1 900	Bankovní úvěry a výpomoci	3 600
<b>AKTIVA CELKEM</b>	<b>9 900</b>	<b>PASIVA CELKEM</b>	<b>9 900</b>



# Konečná rozvaha podniku Perpetum, a. s.

Aktiva [tis. Kč]		Pasiva [tis. Kč]	
Dlouhodobý hmotný majetek	3 800	Základní kapitál	4 000
Zásoby	3 000	Závazky z obchodního styku	2 500
Pohledávky	3 300	Bankovní úvěry a výpomoci	3 600
<b>AKTIVA CELKEM</b>	<b>10 100</b>	<b>PASIVA CELKEM</b>	<b>10 100</b>

# Základní účetní výkazy

- Rozvaha (bilance)
- Výsledovka (výkaz zisku a ztráty)
- Výkaz Cash flow





## VÝKAZ ZISKU A ZTRÁT

- udává přehled o výsledku hospodaření podniku (jaká je finanční výkonnost podniku) za určitý časový interval
- porovnává náklady a výnosy:
  - **levá strana - náklady**
  - **pravá strana – výnosy**
  - **rozdíl mezi výnosy a náklady se označuje jako výsledek hospodaření (VH)**



## **VÝKAZ CASH FLOW**

- srovnává bilanční formou zdroje tvorby peněžních prostředků (příjmy) s jejich užitím (výdaji) za určité období
- slouží k posouzení skutečné finanční situace
- odpovídá na otázku „Kolik peněžních prostředků podnik vytvořil a k jakým účelům je použil?“

# Shrnutí přednášky



**SILESIAN  
UNIVERSITY**  
SCHOOL OF BUSINESS  
ADMINISTRATION IN KARVINA

## Umíte:

- **Charakterizovat jednotlivé fáze životního cyklu podniku**
- **Vysvětlit podnikové funkce**
- **Vysvětlit smysl rozvahy**
- **Pro potřeby rozvahy klasifikovat aktiva a pasiva**